

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМІРЬСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідно ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.09-05.01/Б 073.00.1/Б /ЗК8- ЗК12/ПН2.12/ВНП50 2023
	Екземпляр № 1	Арк. / / 1

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вченою радою факультету
бізнесу та сфери обслуговування
(назва факультету)

30 серпня 2023 р.,

протокол № 5

Голова Вченої ради

Галина ТАРАСЮК

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «Стратегія розвитку підприємства»

для здобувачів вищої освіти освітнього ступеня «бакалавр»
спеціальності 073 «Менеджмент»
освітньо-професійна програма «Менеджмент»
факультет бізнесу та сфери обслуговування
(назва факультету)
кафедра менеджменту, бізнесу та маркетингових технологій

Схвалено на засіданні кафедри
менеджменту, бізнесу та
маркетингових технологій
(назва кафедри)

29 серпня 2023 р.,
протокол № 6

Засідувач кафедри

Тетяна ОСТАПЧУК

Гарант освітньо-професійної
програми

Ольга ПАЩЕНКО

Розробник: д.е.н., доцент Юшкевич Олена
(індивідуальний ступінь, посада, прізвище та ініціалі (и))

Житомир
2023 – 2024 н.р.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.09- 05.01/076.00.1/Б 073.00.1/Б /ЗК8- ЗК12/ПП2.12/ВПП5 0 2023
	Екземпляр № 1	Арк __/2

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів 10	Галузь знань 07 «Управління та адміністрування»	(цикл професійної і практичної підготовки)	
Модулів – 2	Спеціальність 073 Менеджмент	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 4		4	4
Загальна кількість годин – 360/300		Семестр	
		7/8	7/8
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних 5/4 самостійної роботи – 6,25/11	Освітній ступінь «бакалавр»	Лекції	
		32/24 год.	6/6 год.
		Практичні	
		48/24 год.	6/6 год.
		Лабораторні	
		__ год.	__ год.
		Самостійна робота	
100/ 132год.	168/168 год.		
Вид контролю: залік/екзамен			

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної та індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 36 % аудиторних занять, 64 % самостійної та індивідуальної роботи;

для заочної форми навчання – 6,7 % аудиторних занять, 93,3% самостійної та індивідуальної роботи.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.09- 05.01/076.00.1/Б 073.00.1/Б /ЗК8- ЗК12/ПП12.12/ВП15 0 2023
	Екземпляр № 1	Арк ___ / 3

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою навчальної дисципліни «Стратегія розвитку підприємства» є надання знань про теоретичні засади, інструменти та методи розробки стратегій підприємства.

Завданнями вивчення навчальної дисципліни є:

вивчення методології розробки стратегій підприємства та вибору стратегічних альтернатив;

набуття навичок стратегічного мислення та практичного застосування методологічного апарату дисципліни, оволодіння методом кейс-аналізу, навичками аналітичного обґрунтування розв'язання стратегічних проблем.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен знати :

- основні підходи до розробки системи стратегічного управління підприємством;

- методи формування ефективної організаційної структури;

- особливості розробки стратегічного набору підприємств різної структурної побудови;

- напрями формування організаційної культури підприємства.

вміти :

- аналізувати вплив факторів зовнішнього середовища та внутрішній потенціал підприємства;

- визначити стратегічну зону господарювання та конкурентну позицію на ринку;

- формувати стратегічний вибір підприємства;

- застосувати методи стратегічного планування та прогнозування для передбачення майбутнього організації.

Зміст навчальної дисципліни направлений на формування наступних **компетентностей**, визначених стандартом вищої освіти зі спеціальності 073 Менеджмент, 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність».

ФК 10. Здатність до бізнес-планування, оцінювання кон'юнктури ринків і результатів діяльності у сфері підприємництва, торгівлі та біржової практики з урахуванням ризиків.

ФК11. Здатність використовувати аналітичний та методичний інструментарій для обґрунтування економічних рішень.

ФК15. Здатність формувати ресурсне обґрунтування реалізації стратегій підприємств.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.09- 05.01/076.00.1/Б 073.00.1/Б /ЗК8- ЗК12/ПП12.12/ВП15 0 2023
<i>Екземпляр № 1</i>		<i>Арк ___ / 4</i>

ФК16. Здатність обґрунтовувати та управляти інноваційною та інвестиційною діяльністю, формувати інноваційно-інвестиційну політику розвитку підприємства.

ФК19. Здатність проводити діагностику стану підприємства, виявляти потенційні (приховані) кризові явища.

Отримані знання з навчальної дисципліни стануть складовими наступних **програмних результатів** навчання за спеціальністю код спеціальності 076«Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»:

ПРН20. Знати основи бізнес-планування, оцінювання кон'юнктури ринків та результатів діяльності підприємницьких, торговельних і біржових структур з урахуванням ризиків.

ПРН29. Вміти обирати та використовувати відповідний методичний інструментарій менеджменту у процесі управління суб'єктами господарювання та обґрунтування господарських рішень.

ПРН24. Вміти формувати ресурсне обґрунтування реалізації стратегій підприємств.

ПРН25. Вміти обґрунтовувати та управляти інноваційною та інвестиційною діяльністю, формувати інноваційно-інвестиційну політику розвитку підприємства.

ПРН28. Вміти проводити діагностику стану підприємства, виявляти потенційні (приховані) кризові явища.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Теоретичні та практичні аспекти економіки і організації діяльності об'єднань підприємств

Модуль 1. **СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА** (6,0 / 180)

Змістовні модулі (ЗМ):

Змістовий модуль 1.

Стратегія розвитку підприємства: сутність, передумови виникнення, сучасне розуміння та стратегічний контекст підприємства

Тема 1. Стратегія розвитку підприємства: поняття, еволюція, концепції.

Тема 2. Місія та цілі підприємства.

Тема 3. Стратегічний контекст підприємства.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.09- 05.01/076.00.1/Б 073.00.1/Б /ЗК8- ЗК12/ПП2.12/ВПП5 0 2023
<i>Екземпляр № 1</i>		<i>Арк ___ / 5</i>

Змістовий модуль 2.

Стратегічний аналіз підприємства

Тема 4. Оцінювання зовнішнього середовища підприємства.

Тема 5. Аналіз стратегічного потенціалу підприємства.

Змістовий модуль 3.

Стратегії діяльності та розвитку підприємства

Тема 6. Стратегії бізнесу підприємства.

Тема 7. Стратегії диверсифікації діяльності підприємства.

Тема 8. Стратегії зовнішнього розвитку підприємства.

Тема 9. Корпоративна Стратегія розвитку підприємства.

Тема 10. Методи формування стратегії розвитку підприємства.

Змістовий модуль 4.

Стратегічні альтернативи підприємства, методики їх формування, оцінки та відбору

Тема 11. Альтернативність у стратегічному виборі.

Тема 12. Декомпонування корпоративної стратегії.

Тема 13. Загальна характеристика функціональної стратегії.

Тема 14. Стратегічні аспекти у функціональних сферах діяльності підприємства.

Тема 15. Сучасний стан та перспективи розвитку стратегічного управління в Україні.

Житомирська політехніка	<p style="text-align: center;">МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015</p>	<p style="text-align: center;">Ф-19.09- 05.01/076.00.1/Б 073.00.1/Б /ЗК8- ЗК12/ПП2.12/ВПП5 0 2023</p>
<i>Екземпляр № 1</i>		<i>Арк ___/6</i>

Змістовий модуль 1. Стратегія розвитку підприємства: сутність, передумови виникнення, сучасне розуміння та стратегічний контекст підприємства

Тема 1. Стратегія розвитку підприємства: поняття, еволюція концепції

1.1 Еволюція концепції стратегії підприємства

Еволюція систем управління підприємством. Перелік типових стратегічних рішень із яких підприємство має здійснити свій вибір.

1.2 Сутність стратегії

Поняття "стратегії". Множинність аспектів вживання категорії "стратегія". Визначення стратегії підприємства різними авторами. Фактори, що найбільш суттєво впливають на зміст стратегії підприємства.

1.3. Види стратегій

Організаційні рівні побудови стратегій. Ознаки класифікації стратегій.

Тема 2. Місія та цілі підприємства

2.1. Визначення місії підприємства.

Суть та значення місії для підприємства. Бачення та філософія функціонування підприємства. Інформація, що міститься в офіційному викладенні місії. Правила вибору місії підприємства.

2.2. Класифікація та ранжування цілей підприємства.

Поняття цілей. Стратегічні, довгострокові та короткострокові цілі. Вісім галузей діяльності, в яких мають бути визначені цілі компанії. Критерії ефективності цілей. "Дерево цілей" підприємства. Поняття "дерева цілей" і принципи його побудови. Вимоги до "дерева цілей". Нормативні та фактичні "дерева цілей".

2.3. Стратегічна прогалина.

Сутність стратегічної прогалини. Стратегічна прогалина як проблема підприємства. Напрями заповнення стратегічної прогалини. Основні етапи аналізу стратегічної прогалини.

Тема 3. Стратегічний контекст підприємства

3.1. Характерні особливості стратегічного контексту підприємства

Трансформаційні процеси в економіці України. Підвищення мобільності зовнішніх чинників і посилення їх впливу на внутрішнє середовище підприємства. Зміст завдань управління організаціями в перехідних до ринку умовах. Необхідність переходу вітчизняних підприємств до стратегічного управління як реакція на зміни умов їх функціонування. Конкурентні переваги як головний чинник успішної діяльності підприємства.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.09- 05.01/076.00.1/Б 073.00.1/Б /ЗК8- ЗК12/ПП12.12/ВП15 0 2023
	Екземпляр № 1	Арк ___ / 7

3.2. Ознаки, зміст та перелік типових стратегічних рішень

Технологія та загальні підходи до вирішення проблем. Необхідність формування стратегічного мислення менеджерів підприємства. Узагальнений перелік типів стратегічних рішень.

3.3. Конкурентні переваги і концепція стратегічних груп

Форми вияву переваг в економічній, організаційній, технічній сферах діяльності підприємства. Концепція стратегічних груп у конкурентному середовищі

Змістовий модуль 2. Стратегічний аналіз підприємства

Тема 4. Оцінювання зовнішнього середовища підприємства

4.1. Сутність стратегічного аналізу.

Мета і напрями стратегічного аналізу. Етапи стратегічного аналізу з позиції виявлення критичних точок середовища. Сутність та основні характеристики середовища підприємства (зовнішнє середовище прямого та побічного впливу, внутрішнє середовище). Методи формування інформаційної бази щодо критичних точок середовища (сканування, моніторинг, прогнозування).

4.2. Зовнішнє середовища підприємства побічного (непрямого) впливу.

Фактори зовнішнього середовища побічного впливу: політичні, економічні, соціальні, правові та ін. Оцінка оточення підприємства за допомогою різних інструментів (PEST-аналіз, SLEPT-аналіз, матриця ризиків).

4.3. Оцінювання зовнішнього середовища прямого впливу.

Модель "галузевої конкуренції" М. Портера. Бар'єри входу та виходу. Характеристика основних елементів прямого впливу на підприємство: інтенсивність конкуренції в галузі, потенційні конкуренти, конкурентна сила постачальників та споживачів, товари-субститути. Стратегічні групи конкурентів.

Тема 5. Аналіз стратегічного потенціалу підприємства

5.1. Складові стратегічного потенціалу

Потенціал підприємства. Функціональна структуризація потенціалу підприємства. Блоково-модульна структуризація потенціалу підприємства.

5.2. Оцінювання стратегічного потенціалу підприємства.

Види ресурсів стратегічного потенціалу. Структура стратегічного потенціалу. Методики оцінювання стратегічного потенціалу підприємства. Система показників для визначення можливостей розвитку потенціалу вітчизняних підприємств.

Сутність категорії "конкурентоспроможність". Конкурентні переваги підприємства (зовнішні та внутрішні, низького та вищого порядку).

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.09- 05.01/076.00.1/Б 073.00.1/Б /ЗК8- ЗК12/ПП2.12/ВПП5 0 2023
	Екземпляр № 1	Арк ___ / 8

Конкурентоспроможність підприємства і продукції. Відмінності даних понять. Аналіз конкурентних переваг продукції підприємства з позиції забезпечення споживчої цінності товару. Матриця конкурентного профілю.

5.3. Ефект синергізму, його сутність і типи

Переваги синергізму для стратегічних бізнес-одиниць. Синергізм організації виробництва (оперативний синергізм). Синергізм продажу. Інвестиційний синергізм. Синергізм менеджменту

Змістовий модуль 3. Стратегії діяльності та розвитку підприємства

Тема 6. Стратегії бізнесу

6.1. Поняття, призначення і зміст стратегій бізнесу підприємства, специфіка та порядок їх формування

Поняття бізнес стратегії. Алгоритм розробки бізнес-стратегії.

6.2. Типи стратегій бізнесу підприємства та їх характеристика

Стратегічне позиціонування фірми. Класифікаційні ознаки стратегій бізнесу підприємства. Напрямки формування та типи конкурентної бізнес-стратегії.

Тема 7. Стратегія диверсифікації діяльності підприємства

7.1 Сутність стратегії диверсифікації діяльності підприємства

Суть стратегії диверсифікації. Основні методи реалізації стратегії диверсифікації. Фактори вибору стратегії диверсифікованого зростання.

Переваги і ризики вузькоспеціалізованих підприємств. Умови доцільності переходу підприємства до диверсифікації. Критерії щодо оцінки диверсифікації. Сутність поглинання вже існуючої фірми. Чинники доцільності створення нового підприємства у обраній галузі. Переваги та недоліки створення спільних підприємств для входження до галузі.

7.2. Види диверсифікації діяльності підприємства.

Стратегія зв'язаної (концентричної) диверсифікації. Реалізація зв'язаної диверсифікації у вертикальній (прямий і зворотний напрями) і горизонтальній площинах. Стратегія горизонтальної зв'язаної диверсифікації. Стратегія незв'язаної (конгломератної) диверсифікації

7.3. Похідні стратегії диверсифікації підприємства

Стратегія входження в нову галузь, стратегія диверсифікації у споріднені галузі, стратегія диверсифікації у неспоріднені галузі, стратегія відновлення та економії, стратегія реструктуризації, стратегія ліквідації

Тема 8. Стратегія зовнішнього розвитку підприємства

8.1. Стратегії зовнішнього розвитку.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.09- 05.01/076.00.1/Б 073.00.1/Б /ЗК8- ЗК12/ПП2.12/ВПП5 0 2023
	Екземпляр № 1	Арк ___/9

Можливості зростання підприємства у межах галузі. Стратегії горизонтальної та вертикальної інтеграції, умови їх застосування, переваги та недоліки. Використання стратегії диверсифікації як можливості зовнішнього зростання.

8.2. Стратегії підприємства на зовнішніх ринках.

Фактори, що впливають на стратегії виходу на зовнішні ринки. Характеристики, що властиві міжнародній діяльності. Типи міжнародних стратегій. Переваги і недоліки мультинаціональної стратегії.

Тема 9. Корпоративна Стратегія розвитку підприємства

9.1. Сутність, принципи та особливості корпоративних стратегій підприємства

Сутність корпоративної стратегії. Принципи формування корпоративної стратегії. Компоненти корпоративної стратегії. Основні чинники забезпечення корпоративної стратегії. Головні напрями корпоративної стратегії.

9.2. Види корпоративної стратегії.

Основні стратегії диверсифікованого підприємства: стратегії згортання і ліквідації; стратегії реструктурування, відновлення та економії; стратегії багатонаціональної диверсифікації, комбіновані стратегії.

Тема 10. Матричні методи формування корпоративної стратегії підприємства

10.1.. Цілі і основні етапи матричного аналізу

Методи портфельного аналізу. Двомірні матриці. Етапи проведення аналізу.

10.2. Матриця Бостонської консультативної групи.

Методи "портфельного" аналізу. Сутність матриці господарського портфелю підприємства. Матриця БКГ – особливості побудови. Специфіка чотирьох квадрантів матриці: "зірки", "важкі діти", "мішок з грошима", "собаки". Основні недоліки матриці БКГ та обмеження, які необхідно враховувати при використанні цієї моделі.

10.2. Матриця McKinsey (General Electric).

Особливості побудови матриці General Electric. Характеристика полів матриці. Переваги та основні недоліки матриці General Electric та обмеження, які необхідно враховувати при використанні цієї моделі.

10.3. Метод SPACE (стратегічного оцінювання дій) Інші матричні методи формування та аналізу корпоративних стратегій

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.09- 05.01/076.00.1/Б 073.00.1/Б /ЗК8- ЗК12/ПП2.12/ВПП5 0 2023
<i>Екземпляр № 1</i>		<i>Арк ___ / 10</i>

Визначення стратегії розвитку і ключових факторів успіху з урахуванням кількісних і якісних параметрів зовнішнього і внутрішнього середовища підприємства. Напрями оцінки стратегічного стану підприємства. Концепція моделі ADL-LC та особливості побудови матриці.. Переваги та недоліки матричних моделей.

Змістовий модуль 4. Стратегічні альтернативи підприємства, методики їх формування, оцінки та відбору

Тема 11. Альтернативність у стратегічному виборі

11.1 Стратегічні альтернативи діяльності підприємства

Процес вибору стратегії. Стратегічна сегментація зовнішнього (конкурентного) середовища. Концепція СЗГ. Стратегії обмеженого зростання, а також зростання, скорочення, комбінована стратегії.

11.2. Формування портфеля стратегічних альтернатив

Критерії оцінки стратегічних альтернатив. Вибір напрямів зростання підприємства залежно від стратегічних альтернатив. Аналіз прихильності споживачів до підприємства для оцінки його конкурентної позиції.

11.3. Оцінювання і порівняння альтернативних варіантів стратегій

Фактори вибору стратегії. Процес стратегічного аналізу і планування.

Тема 12. Декомпонування корпоративної стратегії

12.1. Декомпонування загальних стратегій підприємства

Дослідження структури цілісної системи. Правила структуризації діяльності компанії. Методологічні вимоги до декомпонування. Використання горизонтального або вертикального декомпонування загальних стратегій

12.2. Сучасні підходи до декомпонування стратегій підприємства

Сучасні УРП-системи (управління ресурсами підприємства). Напрями оцінювання ефективності роботи підприємства. Система збалансованих показників

Тема 13. Загальна характеристика функціональної стратегії

13.1. Сутність функціональної стратегії.

Функціональний підхід до управління підприємством. Сутність та система функцій управління на підприємстві. Специфічні та загальні характеристики функціональних служб (функцій управління). Функціональна стратегія та характеристики, що дозволяють її ідентифікувати. Чинники, що впливають на функціональні стратегії підприємства. Елементи функціональної стратегії.

13.2. Система забезпечуючих стратегій (ресурсні стратегії).

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.09- 05.01/076.00.1/Б 073.00.1/Б /ЗК8- ЗК12/ПП2.12/ВП15 0 2023
	Екземпляр № 1	Арк. __ / 11

Елементи, що треба враховувати при розробці ресурсних стратегій. Взаємозв'язок основних функціональних стратегій розвитку підприємства з ресурсними стратегіями.

Тема 14. Стратегічні аспекти у функціональних сферах діяльності підприємства

14.1. Функції вищого керівництва підприємства при розробці стратегії

Методи прийняття стратегічних рішень. Механізм розробки стратегії залежно від структури управління підприємством.

14.2. Види функціональних стратегій та основні елементи організації їх розробки.

Види та зміст типових функціональних стратегій: зміст та структура стратегії маркетингу, види стратегії маркетингу; зміст та структура виробничої стратегії, аспекти виробничої стратегії; зміст та структура стратегії НДДКР; зміст та структура технологічної стратегії; зміст та структура фінансово-інвестиційної стратегії; зміст та структура кадрової стратегії; зміст та структура екологічної стратегії.

Тема 15. Сучасний стан та перспективи розвитку стратегічного управління в Україні

15.1 Особливості стратегічного підходу в управлінні українськими підприємствами на сучасному етапі

Призначення стратегічного управління, його особливості. Прояви відсутності стратегічної спрямованості на підприємствах. Етапи становлення системи стратегічного управління. Особливості перспективного планування на вітчизняних підприємствах.

15.2. Формування системи стратегічного управління.

Сутність терміна "система стратегічного управління". Чинники, що впливають на формування системи стратегічного управління. Визначальне значення діючої системи управління. Формування необхідного управлінського потенціалу.

4. Структура (тематичний план) навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин	
	денна форма	заочна форма

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.09- 05.01/076.00.1/Б 073.00.1/Б /ЗК8- ЗК12/ПП12.12/ВПП5 0 2023
	Екземпляр № 1	Арк __ / 12

	усього	у тому числі			усього	у тому числі		
		л	п	с. р.		л	п	с. р.
Змістовий модуль 1. Стратегія розвитку підприємства: сутність, передумови виникнення, сучасне розуміння та стратегічний контекст підприємства								
Тема 1. Стратегія розвитку підприємства: поняття, еволюція, концепції.	13	2	1	10	10,5	0,5	–	10
Тема 2. Місія та цілі підприємства.	12	1	1	10	10	–	–	10
Тема 3. Стратегічний контекст підприємства.	13	1	2	10	11	–	1	10
Разом за змістовним модулем 1	38	4	4	30	31,5	0,5	1	30
Змістовий модуль 2. Стратегічний аналіз підприємства								
Тема 4. Оцінювання зовнішнього середовища підприємства	14	2	2	10	16	–	–	16
Тема 5. Аналіз стратегічного потенціалу підприємства	18	4	4	10	19,5	0,5	1	18
Разом за змістовним модулем 2	32	6	6	20	35,5	0,5	1	34
Змістовий модуль 3. Стратегії діяльності та розвитку підприємства								
Тема 6. Стратегії бізнесу підприємства	14	2	2	10	10,5	–	0,5	10
Тема 7. Стратегії диверсифікації діяльності підприємства.	11	1	2	8	10	–	–	10
Тема 8. Стратегії зовнішнього розвитку підприємства.	11	1	2	8	10	–	–	10
Тема 9. Корпоративна Стратегія розвитку підприємства.	11	2	1	8	12,5	–	0,5	12
Тема 10. Методи формування стратегії розвитку підприємства.	11	2	1	8	12,5	0,5	–	12
Разом за змістовним модулем 3	58	8	8	42	55,5	0,5	1	54
Змістовий модуль 4. Стратегії діяльності та розвитку підприємства								
Тема 11. Альтернативність у стратегічному виборі.	10	1	1	8	12,5	–	0,5	12
Тема 12. Декомпонування корпоративної стратегії.	10	1	1	8	12	–	–	12
Тема 13. Загальна	12	2	2	8	13	0,5	0,5	12

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.09- 05.01/076.00.1/Б 073.00.1/Б /ЗК8- ЗК12/ПП2.12/ВПП5 0 2023
	Екземпляр № 1	Арк ___ / 13

характеристика функціональної стратегії.								
Тема 14. Стратегічні аспекти в функціональних сферах діяльності підприємства.	11	1	2	8	10	–	–	10
Тема 15. Сучасний стан та перспективи розвитку стратегічного управління в Україні	11	1	–	8	10	–	–	10
Разом за змістовним модулем 4	52	6	6	40	57,5	0,5	1	56
Усього годин	180/180	32/24	48/24	100/132	180	6/6	6/6	168/168

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.09- 05.01/076.00.1/Б 073.00.1/Б /ЗК8- ЗК12/ПП12.12/ВП15 0 2023
	Екземпляр № 1	Арк. __ / 14

5. Теми практичних (лабораторних) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	Стратегія розвитку підприємства: поняття, еволюція, концепції.	2	1
2	Місія та цілі підприємства.	1	1
3	Стратегічний контекст підприємства.	1	1
4	Оцінювання зовнішнього середовища підприємства.	2	1
5	Аналіз стратегічного потенціалу підприємства.	4	1
6	Стратегії бізнесу підприємства.	2	1
7	Стратегії диверсифікації діяльності підприємства.	1	1
8	Стратегії зовнішнього розвитку підприємства.	1	-
9	Корпоративна Стратегія розвитку підприємства.	2	1
10	Методи формування стратегії розвитку підприємства.	2	
11	Альтернативність у стратегічному виборі.	1	
12	Декомпонування корпоративної стратегії.	1	
13	Загальна характеристика функціональної стратегії.	2	
14	Стратегічні аспекти у функціональних сферах діяльності підприємства.	1	-
15	Сучасний стан та перспективи розвитку стратегічного управління в Україні.	1	
РАЗОМ		48/24	6/6

6. Завдання для самостійної роботи

Змістовий модуль 1. Стратегія розвитку підприємства: сутність, передумови виникнення, сучасне розуміння та стратегічний контекст підприємства

Тема 1. Стратегія розвитку підприємства: поняття, еволюція концепції

1.1. *Види стратегій*

Організаційні рівні побудови стратегій. Ознаки класифікації стратегій.

Тема 2. Місія та цілі підприємства

2.1. Стратегічні, довгострокові та короткострокові цілі.

2.2. Критерії ефективності цілей. "Дерево цілей" підприємства.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.09- 05.01/076.00.1/Б 073.00.1/Б /ЗК8- ЗК12/ПП12.12/ВП15 0 2023
<i>Екземпляр № 1</i>		<i>Арк __ / 15</i>

2.3. Поняття "дерева цілей" і принципи його побудови. Вимоги до "дерева цілей". Нормативні та фактичні "дерева цілей".

2.4. *Стратегічна прогалина.*

Тема 3. Стратегічний контекст підприємства

3.1. Конкурентні переваги і концепція стратегічних груп

3.2. Форми вияву переваг в економічній, організаційній, технічній сферах діяльності підприємства.

3.3. Концепція стратегічних груп у конкурентному середовищі

Змістовий модуль 2. Стратегічний аналіз підприємства

Тема 4. Оцінювання зовнішнього середовища підприємства

4.1. Оцінювання зовнішнього середовища прямого впливу.

4.2. Модель "галузевої конкуренції" М. Портера. Бар'єри входу та виходу.

4.3. Характеристика основних елементів прямого впливу на підприємство: інтенсивність конкуренції в галузі, потенційні конкуренти, конкурентна сила постачальників та споживачів, товари-субститути.

Тема 5. Аналіз стратегічного потенціалу підприємства

Ефект синергізму, його сутність і типи

Переваги синергізму для стратегічних бізнес-одиниць. Синергізм організації виробництва (оперативний синергізм). Синергізм продажу. Інвестиційний синергізм. Синергізм менеджменту

Змістовий модуль 3. Стратегії діяльності та розвитку підприємства

Тема 6. Стратегії бізнесу

Стратегічне позиціонування фірми. Класифікаційні ознаки стратегій бізнесу підприємства. Напрямки формування та типи конкурентної бізнес-стратегії.

Тема 7. Стратегія диверсифікації діяльності підприємства

Похідні стратегії диверсифікації підприємства

Стратегія входження в нову галузь, стратегія диверсифікації у споріднені галузі, стратегія диверсифікації у неспоріднені галузі, стратегія відновлення та економії, стратегія реструктуризації, стратегія ліквідації

Тема 8. Стратегія зовнішнього розвитку підприємства

Фактори, що впливають на стратегії виходу на зовнішні ринки. Характеристики, що властиві міжнародній діяльності. Типи міжнародних стратегій. Переваги і недоліки мультинаціональної стратегії.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.09- 05.01/076.00.1/Б 073.00.1/Б /ЗК8- ЗК12/ПП2.12/ВПП5 0 2023
	Екземпляр № 1	Арк ___ / 16

Тема 9. Корпоративна Стратегія розвитку підприємства

Основні стратегії диверсифікованого підприємства: стратегії згортання і ліквідації; стратегії реструктурування, відновлення та економії; стратегії багатонаціональної диверсифікації, комбіновані стратегії.

Тема 10. Матричні методи формування корпоративної стратегії підприємства

Метод 5PACE (стратегічного оцінювання дій) Інші матричні методи формування та аналізу корпоративних стратегій

Визначення стратегії розвитку і ключових факторів успіху з урахуванням кількісних і якісних параметрів зовнішнього і внутрішнього середовища підприємства. Напрями оцінки стратегічного стану підприємства. Концепція моделі ADL-LC та особливості побудови матриці. Переваги та недоліки матричних моделей.

Змістовий модуль 4. Стратегічні альтернативи підприємства, методики їх формування, оцінки та відбору

Тема 11. Альтернативність у стратегічному виборі

Оцінювання і порівняння альтернативних варіантів стратегій

Фактори вибору стратегії. Процес стратегічного аналізу і планування.

Тема 12. Декомпонування корпоративної стратегії

Сучасні підходи до декомпонування стратегії підприємства

Сучасні УРП-системи (управління ресурсами підприємства). Напрями оцінювання ефективності роботи підприємства. Система збалансованих показників

Тема 13. Загальна характеристика функціональної стратегії

Система забезпечуючих стратегій (ресурсні стратегії).

Елементи, що треба враховувати при розробці ресурсних стратегій. Взаємозв'язок основних функціональних стратегій розвитку підприємства з ресурсними стратегіями.

Тема 14. Стратегічні аспекти у функціональних сферах діяльності підприємства

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.09- 05.01/076.00.1/Б 073.00.1/Б /ЗК8- ЗК12/ПП2.12/ВПН5 0 2023
	Екземпляр № 1	Арк ___ / 17

Види та зміст типових функціональних стратегій: зміст та структура стратегії маркетингу, види стратегії маркетингу; зміст та структура виробничої стратегії, аспекти виробничої стратегії; зміст та структура стратегії НДДКР; зміст та структура технологічної стратегії; зміст та структура фінансово-інвестиційної стратегії; зміст та структура кадрової стратегії; зміст та структура екологічної стратегії.

Тема 15. Сучасний стан та перспективи розвитку стратегічного управління в Україні

Формування системи стратегічного управління.

Сутність терміна "система стратегічного управління". Чинники, що впливають на формування системи стратегічного управління. Визначальне значення діючої системи управління. Формування необхідного управлінського потенціалу.

7. Індивідуальні завдання

Підготовка індивідуального навчально-дослідного завдання (далі – ІНДЗ) передбачає систематизацію, закріплення, розширення теоретичних і практичних знань з навчальної дисципліни та застосування їх при вирішенні конкретних виробничих ситуацій, розвиток навичок самостійної роботи та оволодіння методикою дослідження та експерименту, пов'язаних з темою ІНДЗ.

ІНДЗ припускає наявність таких елементів наукового дослідження: практичної значущості, комплексного системного підходу до вирішення завдань дослідження, теоретичного використання передової сучасної методики і наукових розробок, наявності елементів творчості; вміння застосовувати сучасні технології.

Практична значущість ІНДЗ полягає в обґрунтуванні її результатів для потреб практики. Реальною вважається робота, що виконана відповідно до існуючих проблем підприємства, на основі його реальних даних в динаміці за роками, результати якої повністю або частково можуть бути впроваджені в практику діяльності підприємства або аналогічних об'єктів.

У процесі виконання ІНДЗ, разом з теоретичними знаннями та практичними навичками за фахом, студент повинен продемонструвати здібності до науково-дослідної роботи та вміння творчо мислити.

ІНДЗ з навчальної дисципліни видається студенту викладачем на початку вивчення кожного семестру. Індивідуальне навчально-дослідне завдання виконується студентом самостійно при консультуванні з викладачем протягом вивчення навчальної дисципліни відповідно до графіка навчального процесу.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.09- 05.01/076.00.1/Б 073.00.1/Б /ЗК8- ЗК12/ПП2.12/ВП15 0 2023
	Екземпляр № 1	Арк ___ / 18

Студент має надати ІНДЗ для перевірки наприкінці семестру, але не пізніше терміну проведення підсумкового модульного контролю. Оцінка за виконання ІНДЗ враховується при виставленні загальної оцінки з навчальної дисципліни.

Тема ІНДЗ: «Формування стратегії розвитку підприємства» є однаковою для всіх студентів, але виконується на матеріалах підприємств – баз практики. У випадках, коли декілька студентів проходили практику на одному підприємстві, тема ІНДЗ може змінюватися або уточнюватися на розгляд викладача.

Мета ІНДЗ – закріплення, поглиблення та узагальнення знань одержаних студентом під час навчання та придбання практичних навичок їх застосування при вирішенні поставленого завдання.

У процесі виконання ІНДЗ студент має опрацювати не менш десяти літературних джерел з обов'язковим посиланням на використання певної інформації з них у тексті роботи. Також при написанні ІНДЗ необхідно використовувати посилання на ресурси глобальної комп'ютерної мережі Інтернет.

Індивідуальне завдання складається з: **титульної сторінки; змісту; вступу; практичної частини; висновків; списку використаної літератури; додатків до індивідуального завдання (за необхідності).**

Вимоги до змісту. Індивідуальне навчально-дослідне завдання повинно містити такі складові частини:

- титульна сторінка;
- зміст;
- вступ (1 – 2 стор.);
- практична частина (15 – 20 стор.);
- висновки (1 – 2 стор.);
- список використаної літератури;
- додатків до індивідуального завдання (за необхідності).

Вступ повинен розкривати актуальність обраної студентом теми, проблематику, ціль написання роботи.

Основна частина складається з 3 розділів.

Перший розділ повинен містити характеристику підприємства – бази дослідження. Крім того, ґрунтуючись на теоретичних засадах формулювання місії організації та побудови "дерева цілей", а також аналітичних даних щодо діяльності підприємства в цьому розділі студент повинен визначити:

- 1) основні складові місії та сформулювати місію підприємства;
- 2) стратегічні цілі підприємства і запропонувати "дерево цілей".

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.09- 05.01/076.00.1/Б 073.00.1/Б /ЗК8- ЗК12/ПП2.12/ВПП5 0 2023
	Екземпляр № 1	Арк ___ / 19

Другий розділ є аналітичною частиною ІНДЗ і повинен містити інформацію, щодо аналізу внутрішнього та зовнішнього середовища підприємства – бази практики.

Базуючись на аналітичних даних, щодо діяльності підприємства та інформації стосовно його оточення, а також на підставі наявної інформації в галузевому розрізі функціонування підприємства та макроекономічної ситуації, що склалася в економіці України, студент повинен:

- 1) проаналізувати ситуацію в галузі та визначити її привабливість;
- 2) виявити основні чинники впливу на підприємство та класифікувати їх на чинники прямого та не прямого впливу, розкрити механізм впливу виявлених чинників на підприємство;
- 3) визначити можливості та загрози з боку основних чинників впливу на підприємство;
- 4) класифікувати конкурентні переваги підприємства;
- 5) проаналізувати сильні та слабкі сторони підприємства.

Третій розділ повинен містити обґрунтування стратегічного набору підприємства та заходи спрямовані на його реалізацію.

Базуючись на результатах проведеного у другому розділі аналізу стратегічних позицій підприємства та ґрунтуючись на теоретичних засадах процесу розробки стратегії студент повинен:

- 1) обґрунтувати загальну та конкурентну стратегію підприємства;
- 2) запропонувати функціональні стратегії підприємства, спрямовані на підтримку загальної стратегії;
- 3) розробити заходи з реалізації стратегічного набору.

За наявності необхідної інформації в третьому розділі доцільно здійснити оцінку привабливості галузі та конкурентних позицій підприємства та визначити варіанти інвестування його окремих підрозділів за допомогою матриці McKinsey, визначити позиції окремих СЗГ, зробити вибір перспективних СЗГ і дати стратегічні рекомендації підприємству за допомогою моделі Boston Consulting Group.

Висновки повинні включати обґрунтовані управлінські рішення студента щодо досягнення мети, рекомендації з удосконалення діяльності підприємства.

Список використаної літератури необхідно скласти в алфавітному порядку.

Додатки можуть бути включені при необхідності. При наявності кількох додатків оформлюється окрема сторінка "ДОДАТКИ", номер якої є останнім, що відноситься до обсягу ІНДЗ.

Вимоги до оформлення роботи. Розмір аркуша А4. Поля: ліве – 20 мм; праве – 20 мм, зверху та знизу – 20 мм. Шрифт Times New Roman, розмір

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.09- 05.01/076.00.1/Б 073.00.1/Б /ЗК8- ЗК12/ПП2.12/ВПП5 0 2023
<i>Екземпляр № 1</i>		<i>Арк __ / 20</i>

шрифту для основного тексту 14 кг. Текст друкується через 1,5 інтервали. Не дозволяється виділення у тексті курсивом та підкреслення.

8. Методи навчання

В ході викладання даної дисципліни за характером пізнавальної діяльності студентів по засвоєнню змісту матеріалу застосовуються такі методи, як пояснювально-ілюстративні, репродуктивні, проблемного викладу, частково-пошукові та дослідницькі.

За іншою класифікацією застосовуються методи передачі і засвоєння знань (їх іноді називають словесними). До них відносять бесіду, розповідь, дискусію, лекцію, роботу з текстом. Друга група - це практичні методи навчання (практичні завдання, розв'язування кейсів та ситуацій). До третьої групи методів належать контроль і оцінка результатів навчання (самостійні і контрольні роботи, тестові завдання, заліки, захист індивідуальних завдань).

9. Методи контролю

Органічною складовою навчального процесу є контроль знань студентів.

До основних завдань контролю знань належать:

1. Оцінювання рівня засвоєння студентами програмного матеріалу дисципліни;
2. Інформування студентів про якість їх роботи над вивченням дисципліни;
3. Мотивація студентів до систематичної активної роботи протягом семестру;
4. Аналіз успішності та вплив викладача на процес самостійної роботи студентів і ефективність навчального процесу в цілому.

Під час вивчення дисципліни «Стратегія розвитку підприємства»

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.09- 05.01/076.00.1/Б 073.00.1/Б /ЗК8- ЗК12/ПП2.12/ВПП5 0 2023
	Екземпляр № 1	Арк __ / 21

застосовується поточний і підсумковий контроль знань студентів. Поточний контроль здійснюється у формі тестування та усного опитування. Максимальна кількість балів з кожної з тем оцінюється від 60 до 100 балів. Підсумковий контроль здійснюється у формі заліку. Зазначені форми контролю тісно взаємопов'язані й організуються так, щоб стимулювати ефективну роботу студентів протягом семестру і забезпечити об'єктивне оцінювання їх знань.

10. Розподіл балів

Поточне тестування та самостійна робота										Середній бал
Змістовий модуль 1										
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	60-100
60-100	60-100	60-100	60-100	60-100	60-100	60-100	60-100	60-100	60-100	

Шкала оцінювання

За шкалою	Екзамен	Залік	Бали
A	Відмінно	Зараховано	90-100
B	Добре	Зараховано	82-89
C			74-81
D	Задовільно	Зараховано	64-73
E			60-63
FX	Незадовільно	Не зараховано	35-59
F		Не зараховано	0-34

11. Рекомендована література

Основна література

- Ігнат'єва І. А. Стратегічний менеджмент: підручник. Київ: Каравела, 2019. 464 с.
- Бровкова О.Г. Стратегічний менеджмент. Навчальний посібник. Центр навчальної літератури (ЦУЛ). 2019. 224 с.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.09- 05.01/076.00.1/Б 073.00.1/Б /ЗК8- ЗК12/ПП2.12/ВПП5 0 2023
<i>Екземпляр № 1</i>		<i>Арк __ / 22</i>

3. Дикань В.Л. Стратегічне управління. Центр навчальної літератури (ЦУЛ). 2019. 272 с.
4. Дикань В.Л., Зубенко В.О., Маковоз О.В., Токмакова І.В., Шраменко О.В. Стратегічне управління: навч. посібник. К.: «Центр учбової літератури», 2019. 272 с.
5. Ковтун О. І. Стратегія підприємства: навчальний посібник Київ: ЛіраК, 2015. 324 с.
6. Ковтун О.І. Стратегія підприємства: Навч. посібник /О.І. Ковтун. – Л.: «Новий світ», 2016. – 388 с.
7. Куденко Н. В. Стратегічний маркетинг: підручник. Київ : КНЕУ, 2012. 523с.
8. Наливайко А. П., Гребешкова О. М., Решетняк Т. І. Стратегія підприємства у постіндустріальній економіці : монографія; за заг. ред. А. П. Наливайка, О. М. Гребешкової. Київ : КНЕУ, 2017. 418 с.
9. Піжук О. І. Стратегія підприємства : навч. посіб. / О. І. Піжук. – Ірпінь : Університет ДФС України, 2018. – 390 с.
10. Стратегічний маркетинг : навч. посіб. / [Я. С. Ларіна та ін. ; за ред. Я. С. Ларіної]. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2019. 363 с.
11. Стратегія підприємства: зміна парадигми управління та інноваційні рішення для бізнесу : колект. монографія / [Наливайко А. П. та ін.] ; за ред. проф. А. П. Наливайка ; Держ. ВНЗ "Київ. нац. екон. ун-т ім. Вадима Гетьмана". К. : КНЕУ, 2015. 398 с.
12. Стратегія підприємства: конспект лекцій / укладачі: І. Б. Дегтярьова, М. О. Харченко. Суми : Сумський державний університет. 2016. 80 с.
13. Стратегія підприємства: навч. посіб. / А. П. Наливайко, Н. М. Гаращенко, Є. В. Прохорова; за заг. та наук. ред. д.е.н., проф., засл. діяча науки і техніки України А. П. Наливайка. — К.: КНЕУ, 2016. — 485 с.
14. Сумець О. М. Стратегічний менеджмент : підручник / О. М. Сумець ; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ, Кременч. льот. коледж. – Харків : ХНУВС, 2021. – 208 с.
15. Таран О. М. Стратегічне управління: навч. посіб. Харків: Харк. нац. аграр. ун-т, 2020. 345 с. 4. Харниш Верн. Развитие бизнеса: инструменты прибыльного роста / пер. с англ. Москва: Манн, Иванов и Фербер, 2016.
16. Толуб'як В. С., Корольок Ю. Г., Дудкіна О. П., Попович Т. М. Стратегічне управління: навч. посіб. Тернопіль: ТНЕУ, 2018. 213 с.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.09- 05.01/076.00.1/Б 073.00.1/Б /ЗК8- ЗК12/ПП12.12/ВПП5 0 2023
	Екземпляр № 1	Арк ___ / 23

17. Чухрай Н. І., Просович О. П. Стратегічне управління інноваційним розвитком підприємства: підручник. Львів. : Львів. політехніка, 2015. 500 с.
18. Чухрай Н.І., Просович О. П. Стратегічне управління інноваційним розвитком підприємства. Львівська політехніка. 2015. 284 с.
19. Портер М. Е. Стратегія конкуренції / М.Е. Портер / Пер. з англ. А. Олійник, Р. Сільський. – К.: Основи, 1998. – 390 с.

Допоміжна література

1. Bahorka M.O., Kadyrus I.H.& Myronova O.O. (2022). Orhanizatsiia zbutovoi diialnosti ta systemy marketynhovykh doslidzhen na pidpriemstvi [Organization of sales activities and the system of marketing research at the enterprise]. Scientific and industrial magazine "Business-navigator", no. 2 (69), pp. 54–61.
DOI: <https://doi.org/10.32847/business-navigator.69-7> [in Ukrainian].
DOI: <https://doi.org/10.32847/business-navigator.69-7>
2. Olena Yushkevych, Sandeep Kumar Gupta, Lesia Zaburanna, Anatoliy D. Ostapchuk, Reznik N.P Peculiarities of Trading Strategies: Its Implementation and Offers for Improvement of Effectiveness International // Journal of Recent Technology and Engineering (IJRTE) ISSN: 2277-3878, Volume-8 Issue-3, September 2019, p. 4787 - 4793
3. Бізнес-стратегії: зб. кейсів. Практикум / [О. Ф. Михайленко, М. І. Дяченко, Н. М. Євдокимова, Т. М. Кібук та ін.]; за заг. ред. О. Ф. Михайленко. К.: КНЕУ, 2016. 274 с.
4. Васи́лига С. М. Особливості формування стратегій розвитку для малих підприємств Ефективна економіка. 2020. № 1. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=7611>.
5. Грищенко О. Ф. Використання матричних методів портфельного аналізу для виявлення напрямів розвитку промислових підприємств. Проблеми системного підходу в економіці. 2019. Випуск № 3(71). С. 229–237. URL: http://psae-jrnl.nau.in.ua/journal/3_71_2_2019_ukr/33.pdf.
6. Дергачова, В. В., and В. О. Мельник. "Теоретичні основи формування конкурентних стратегій підприємства." Актуальні проблеми економіки та управління 11 (2017). URL: https://er.knutd.edu.ua/bitstream/123456789/7450/1/20170330_Cluster_P373-381.pdf

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.09- 05.01/076.00.1/Б 073.00.1/Б /ЗК8- ЗК12/ПП12.12/ВПП15 0 2023
<i>Екземпляр № 1</i>		<i>Арк __ / 24</i>

7. Єпіфанова І. Ю, Формування інноваційних стратегій промислових підприємств у сучасних умовах. Підприємництво та інновації. 2020. №13. С. 33-39.
8. Каїра, Зоя, Олександр Ващенко, Ольга Ващенко. "Цифрові технології маркетингових комунікацій у стратегіях малого підприємства." (2020). URL: https://http://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/123456789/28942/1/Kaira_Vashchenko_Vashchenko.pdf
9. Котлубай В. О. Практикум для проходження тренінг-курсів : «Створення власного бізнесу» ; «Розробка конкурентної стратегії» ; «Розвиток напрямів та інструментів міжнародного бізнесу» / В. О. Котлубай, О. В. Слободянюк, К. С. Нестерова. Одеса, 2021. 116 с.
10. Розвиток бізнесу: стратегія, проектування, організація та діяльність фірми (тестові завдання) / [З. М. Залога та ін.] ; Львів. нац. ун-т ім. Івана Франка, Екон. ф-т, Каф. економіки підприємства. - Львів : Растр - 7, 2018. - 284 с.
11. Суніл Гупта. Цифрова стратегія. Київ: КМ-Букс. 2020. 320 с
12. Шульга Л. В., Терещенко І. О., Шарлай О. В. Сучасні маркетингові стратегії управління підприємством. Ефективна економіка. 2020. № 9. URL: http://www.economy.nauka.com.ua/pdf/9_2020/65.pdf
13. Юшкевич О.О., Вікарчук О.І Стратегія комунікаційного маркетингу підприємства (ідентифікація екологічних цілей в умовах цифровізації). Moderní aspekty vědy: XXIV. Díl mezinárodní kolektivní monografie / Mezinárodní Ekonomický Institut s.r.o.. Česká republika: Mezinárodní Ekonomický Institut s.r.o., 2022. str. 597 – 616. URL: <http://perspectives.pp.ua/public/site/mono/mono-24.pdf>
14. Юшкевич О.О., Вікарчук О.І. Екологічні цілі маркетингових комунікацій як стратегічна цінність економічного розвитку підприємств. Науково-виробничий журнал «Бізнес-навігатор». 2021. Вип. 6 (67). С. 120-125
15. Юшкевич О.О., Вікарчук О.І., Пащенко О.П. Багатоканальний маркетинг як ключовий елемент стратегії розвитку електронної комерції. Вісник Хмельницького національного університету. Серія: «Економічні науки». 2021. № 6. С. 208 – 211.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.09- 05.01/076.00.1/Б 073.00.1/Б /ЗК8- ЗК12/ПП2.12/ВПП5 0 2023
	Екземпляр № 1	Арк ___ / 25

Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Державна служба статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
2. Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського. URL: www.nbuv.gov.ua
3. Офіційний сайт Верховної ради України URL: <http://rada.gov.ua>
4. Офіційний сайт Міністерства фінансів України. URL: <http://www.minfin.gov.ua/>.
5. Офіційний сайт Асоціації українських банків. URL: <http://www.aub.com.ua>].
6. Офіційний портал органів виконавчої влади України. URL: <http://www.kmu.gov.ua>
7. Офіційний сайт Національного банку України. URL: <http://www.bank.gov.ua>
8. Світова організація торгівлі. URL: <http://www.wto.org>
9. Офіційний сайт Міністерства економіки України. URL: <http://www.me.gov.ua/?lang=uk-UA>
10. Офіційний сайт Світового банку. URL: <http://www.worldbank.org/>.
11. Офіційний сайт Державної податкової служби України. URL: <http://sfs.gov.ua/>.
12. Офіційний сайт Українського об'єднання лізингодавців. URL: [\[http://www.leasing.org.ua\]](http://www.leasing.org.ua).
13. Офіційний сайт Української асоціації інвестиційного бізнесу. URL: [\[http://www.uaib.com.ua\]](http://www.uaib.com.ua).
14. Офіційні Веб-сайти компаній з управління активами та інвестиційних компаній. URL: <http://www.prostobank.ua/spravochniki/kua>.

*Індекс структурного підрозділу відповідно до наказу ректора «Про затвердження організаційної структури Державного університету «Житомирська політехніка» (наприклад, 22.06).

** Індекс освітньої програми відповідно до наказу ректора «Про індексацію освітніх програм Державного університету «Житомирська політехніка» (наприклад, 122.00.1/Б).

*** Шифр освітньої компоненти в освітній програмі (наприклад, ОК1).